

2 = SEP. 1925

Aiud, 20 August 1925.

No. 17.

Amicul Școalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean și al Asociației învățătorilor din județul Alba de jos.

Apare săptămânal sub îngrijirea Dlui Revizor școlar

MARIAN SASU.

Abonament :

120 lei pe an pentru membrii corpului didactic.
100 lei pentru comitele școlare și partit. 150 lei.
Redacția și Administrația la biroul Revizoratului școlar — Aiud.

Inserțiuni și reclame

se publică după tarif. — Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se înapoiază.

Un număr 3 lei.

Cuvântarea

Dlui revizor școlar Marian Sasu, rostită la inaugurarea școlii primare din comuna Măgina în ziua de 15 Aug. a. c.

Doamnelor, Domnilor, Iubiți țărani,

Am alergat cu multă plăcere astăzi în comuna aceasta, pentruca să asist la actul însemnat al sfințirii celui dintâiu local nou de școală primară, ridicat în județul nostru, sub dominațiunea românească.

Inaugurarea unei școale, fie aceea cât de umilă, nu este un lucru de rând, ci un eveniment însemnat pe care datorii suntem a-l sărbători după vrednicie.

Însemnătatea cea mare a școalei astăzi nu o mai poate tăgădui nimenea.

Mai mult. Astăzi vedem, că educația tinerimii prin școală formează una dintre principalele preocupări ale celor mai multe state. Cu deosebire în statele acele unde domnește în realitate o democrație constituțională educației tinerimii — a poporului de mâne — formează o adevărată cestiune de viață sau de moarte. Și asta cu drept cuvânt. Un popor cultivat în limba lui, cu literatura, științele artelor și industria lui, anevoiește să fi cucerit în veacul nostru în care trăim.

Pentru că trebuie să se știe, că țaria unui popor nu stă atât în numărul indivizilor ce'l compun, cât mai ales în gradul lor de cultură și în simțul lor de solidaritate națională.

Țara noastră iubită, România-Mare, care are frumoasa menire de a fi reprezentanta latinității, a culturii și a civilizații în sud-vestul Europei trebuie să țină seamă de aceste adevăruri, ce nu se pot răsturna. Și într-adevăr; dacă poporul nostru românesc voiește ca țara lui frumoasă, încheșată cu atâta trudă și jertfă, să se întărească și se inflorească și se formeze între Răsărit și Apus, cea mai puternică stâncă de granit în serviciul civilizații pe care nici porțile iadului să nu o poată clătina ori dârăma, și dacă voește ca viitorul lui să fie asigurat, atunci poporul românesc e dator să ia de urgență toate măsurile și se facă toate jertfele posibile pentruca să nu existe pe teritoriul României-Mari nici-o comună, nici-un cătun, fie cât de mic, fără să n'aibă o școală primară.

Da; o școală primară, care este singura temelie solidă pe care se poată clădi viitorul unui neam.

Și spre bucuria noastră a tuturor astăzi vedem și la noi, că factorii chemați-conducători și popor-încep să înțeleagă tot mai bine rostul și însemnătatea școalei de temelie, a școalei primare.

În special s'a câștigat pe terenul acesta mari merite distinsul nostru Ministru al Instrucțiunii, dl Dr. C. Anghelescu.

Domnia Sa, ca un al doilea ministru Haret de odinioară s'a pus de țință împănarea tuturor comunelor și cătunelor cu localuri noi de școală, unde aceste lipseau cu totul sau numai erau corespunzătoare.

Spre scopul acesta a pornit acum-a vre-o trei ani o acțiune vie pentru înfăptuirea acestei opere mărețe.

Munca și stăruința continuă a dlui Ministru de instrucție au fost incununate de rezultate neașteptate. Astfel în răstimpul scurt de trei ani de zile s'au ridicat pe teritoriul țării nu mai puțin decât peste patru mii de școale primare.

Infăptuirea acestei opere frumoase, dupăcum a mărturisit în repețite rânduri însuși dl Ministru, se poate mulțumi și celuilalt factor hotărîtor, poporul. Acesta a înțeles glasul vremii, dânduși seamă, că astăzi fără de școală nu se mai poate trăi.

De aceea; la apelul dlui Ministru de școale și a sfetnicilor lui, în multe locuri poporul a alergat cu mic și mare, a pus umărul și a jertfit cu dragă inimă pentru noua sa școală primară.

O pildă vie și frumoasă ne-ați dat în aceasta privință și DVoastră fraților țărani din comuna Măgina, cari ați ridicat acest pompos local de școală al cărui sfințire s'a săvârșit astăzi de către cucernicii noștri preoți.

Fapta aceasta a DVoastre, frați țărani, cu atât e mai mare, mai de preț și mai de laudă cu cât știm bine cu toții, că situația DVoastre materială nu e prea înfloritoare. Cu toate acestea, când a fost vorbă să se ridice o școală nouă în comuna DVoastre ați sărit cu toții și ați dat tot ce ați putut numai să vă vedeți școala ridicată.

Trebue să vă mărturisesc sincer, că ați și făcut un local de școală, care vă face multă cinste și laudă. Cu localul acesta solid și pompos se poate mândri nu numai comuna DVoastre, ci județul nostru întreg pentrucă un astfel de local frumos poate se stea cu fală chiar și într'un oraș, nu într'un sat modest ca al DVoastre.

De aceea eu ca revizor școlar al acestui județ îmi iau voia ca să vă exprim cele mai călduroase mulțumiri pentru jertfele și ostenețele DVoastre pe cari le-ați adus pentru ridicarea acestor ziduri mărețe. Dea bunul Dzeu să vă bucurați cât mai mult și cât mai des de rodele jertfelor DVoastre.

Asemenea exprim mulțumită și laudă conducătorilor din comună, cari au condus și supravegheat lucrările de construcție fiind de altfel sufletul întregii acțiuni, cum bună oară au fost dl preot *Candin Suciu*, dl primar *Amos Popa*, dnii *Alexandru Groza* și *Iacob Chiorean*, însusleștii membrii ai comitetului nostru școlar de aci.

Nu mai puțin mulțumesc și dlor, primpretor *Dr. Ștefan Oniga* și subrevizor școlar de control *Victor Maca*, pentru prețiosul concurs și viul interes, manifestat față de clădirea acestei școlă.

Cu aceste înagurez noul local de școală primară din comuna Măgina și-l dau destinației sale, ca să fie loc de învățură sănătoasă și creștere morală-patriotică pentru fiii, nepoții și urmașii locuitorilor din aceasta bravă comună.

Un Memoriu.

Corpul didactic primar român din Bucovina întrunit în al IV-lea congres învățătoresc, care s'a ținut în 13 Iulie 1925 la Suceava, a votat un memoriu, care între altele cuprinde următoarele deziderate:

1. Corpul didactic primar cere leafa din 1919 înmulțită cu indicele de scumpete stabilit oficial.

2. În statul de retribuțiuni al funcționarilor publici învățătorii provizori, definitivii și cei înaintați de gradul II să fie asimilați cu funcționarii cu liceul complet, iar învățătorii înaintați de gradul I (institutorii), precum și organele școlare de control provenite din corpul didactic primar să fie asimilați cu primele grade ale funcționarilor cu titluri academice.

3. În afară de leafă, învățătorii titulari să mai primească locuință în natură, iar unde nu este, indemnizație de locuință, fie la sate, fie la orașe.

4. Pentru participarea la cercurile culturale și la conferințele generale învățătorii să primească indemnizație de transport și diurne pentru cheltueli de întreținere.

5. Să se modifice legea contabilității publice în sensul ca retribuțiunile funcționarilor să fie plătite anticipat la 1 ale fiecărei luni.

6. Directorii școlărilor primare să primească adaosuri de funcțiune de fiecare clasă, cari să se calculeze la penziune.

7. Recompensele prevăzute în legea învățământului primar să fie acordate învățătorilor cari se disting în școală, chiar dacă nu îndeplinesc celelalte condițiuni ale legii.

8. Să se organizeze pe lângă fiecare inspectorat un serviciu de asistență socială pentru învățători care să fie dotat cu fonduri suficiente pentru sprijinirea învățătorilor și a familiilor lor în caz de boală și de moarte și a acelor cari au lipsă să se recreeze în cursul vacanțelor.

9. Să se reducă obligația didactică la 26 ore săptămânal.
10. Să se respecte repaosul de duminică și pentru învățători.
11. Pentru orice muncă prestată în plus peste obligația didactică să se calculeze ore suplimentare retribuite, luându-se ca bază leafa cu gradația.
12. La improprietărire să fie considerați toți învățătorii în mod egal.
13. În comunele, în cari se distribuie parcele de clădire, învățătorii cari nu posedă casă sau teren de clădit să fie improprietați cu parcele de clădire.
14. Să nu se facă rețineri din leafă învățătorului bolnav.
15. Să nu se facă rețineri ocazionale forțate pentru diferite cărămizi, reviste, foi, cărți poștale ș. m. a.
16. Sporul de leafă de 50 la sută să se acorde și învățătorilor merituoși originari din și activi în zona eteroglotă.
17. Învățătorii ajunși la limita puterii de muncă să fie pensionați cu salariul întreg.
18. Să nu se ocupe nici un post devenit vacant, până ce nu se va publica în Monitorul Oficial și Buletinul Oficial al Ministerului Instrucțiunii, astfel ca oricărui membru al corpului didactic primar să-i fie dată posibilitatea să ceară postul la care aspiră și să se îndrumeze prin aceasta recompensarea celor merituoși cu posturile cele mai bune.
19. Recrutarea organelor școlare de control să se facă astfel, ca numai cei mai merituoși să avanseze în aceste posturi.
20. Corpul didactic primar să aibă reprezentanții săi liber aleși în toate administrațiile școlare și în toate comisiunile instituite spre a delibera asupra chestiunilor școlare sau învățătoresți.
21. Toate dezideratele acestea să fie legiferate astfel, ca nime să nu fie în stare a contesta drepturile învățătorilor sau a interpreta astfel cum i-ar conveni textul legilor privitoare la drepturile și datoriile învățătorilor.
22. Declarăm că toate dezideratele au în vedere exclusiv promovarea învățământului primar și n'au intențiuni sau dedesupturi politice sau de altă natură străină de interesele școlare.
23. Să se dea dreptul tuturor învățătorilor din întreaga țară a urma cursurile secției pedagogice care să fie transformată în facultate pedagogică, după cum este facultatea teologică pentru preoți.
24. Această facultate să ia ființă pe lângă toate universitățile din țară.
25. Să se desființeze concursul de admitere în sensul celui de azi.
26. Să se institue un concurs la care să se ceară pedagogia concurentului ca o ramură a preocupării acestei facultăți.

27. Să se mărească numărul bursierilor statului dela 60 la 100 pentru fiecare facultate.

28. Să se institue un internat al studenților ce vor urma cursurile acestor facultăți, după aceleași norme ca și la facultatea teologică.

29. Să se desființeze anul preparator. Obiectele din acest an să se predea treptat în cei 3 ani de studiu.

30. Absolvenții acestei facultăți să aibă aceleași drepturi ca toți profesorii în ramura în care se vor specializa candidații.

Memoriul din cestiune se sfârșește cu următoarele :

Aducem aceste hotăriri la cunoștința autorităților în drept, a marelui public, precum și a colegilor din întreaga Țară Românească, cerându-le sprijinul pentru realizarea acestor deziderate cari au în vedere progresarea învățământului românesc spre binele poporului și al scumpei noastre patrii, iar dela presa românească așteptăm că ne va acorda ospitalitatea cea mai largă, publicând doleanțele noastre și le va susținea cu tărie și convingere în fața marelui opinii românești.

Toți cei cari vor binevoi să ne sprijinească, binevoiască a primi mulțumirile noastră anticipate.

Inagurarea noului local școlar din comuna Măgina.

Dupăcum s'a comunicat, în ziua de 15 l. c. s'a făcut sfințirea noului local de școală primară din comuna *Măgina*, plasa Aiud. Cu prilejul acesta s'au aranjat frumoase serbări de către comitetul nostru școlar de acolo. La orele 4 d. a. s'a oficiat serviciul divin de către dnii protopopi *Ion Rusu* și *Iosif Pop* din Aiud și părintele *Candin Suciu* din comună.

După stropirea localului cu aghiazmă au urmat cuvântările. Mai întâi a vorbit dl protopop *Iosif Pop*, care a arătat legătura ce există între școală și biserică; a pledat ca școala să crească elevii în frica lui Dumnezeu, care e începutul înțelepțeniei. A urmat apoi vorbirea dlui revizor școlar *M. Sasu*, pe care o publicăm în fruntea numărului de față. După aceste a vorbit dl primpretor *Dr Ștefan Oniga*, care a adus elogii poporului din comună pentru frumoasa operă înfăptuită în cea mai mare parte numai prin munca și puterile lui proprii. A vorbit apoi părintele *Candin Suciu*, care a făcut istoricul școlii din aceasta comună. În sfârșit a vorbit bine și fostul învățător al comunei, dl *Simion Lazar*, azi director școlar în Feldioara.

După terminarea cuvântărilor la propunerea părintelui protopop *Iosif Pop* s'a decretat de hram al școlii însemnatul praznic al zilei „*Adormirea Născătoarei de Dumnezeu*“.

După aceste a urmat adunarea generală a despărțământului Aiud al „Astrei”, care a decurs după obicinuitul șablon: darea de seamă a comitetului, raportul cassierului, încassarea taxelor vechi și noi, alegerea funcționarilor, eventuale.

La orele 7 seara a avut loc o masă comună, iar la orele 9 s'a dat o producție corală teatrală de către tinerimea școlară din comună și jur sub conducerea dlui *Cornel Hagea*, fost învățător iar azi student la Conservatorul de muzică din Cluj. S'au cântat foarte bine patru compoziții și s'a jucat piesa teatrală „Doamna mea”.

La toate serbările aceste a luat parte un public foarte numărös compus din intelectuali și țărani din loc și comunele învecinate.

Și acum să dau câteva date asupra noului local de școală. Localul acesta în întregime e clădit din piatră, acoperit cu țiglă. Are două sali de clasă apoi locuință pentru învățător, constătoare din două camere, bucătărie, magazie și pivniță. A costat 300 mii lei, afară de transporturi cari au fost făcute de către populație. Ministerul a dat aci numai un ajutor de 40 mii lei și un împrumut pe zece ani în suma de 50 mii lei. Toate celelalte sume au fost date de către bravii locuitori ai comunei.

Cinste și laudă lor!

Sirius.

ȘTIRI.

* *Domnii învățători, cari nu și-au putut ridica dela percepții salarele de pe Iulie și August, sunt invitați să ne restituie imediat chitanțele pentru a le putea esopera reordonanțarea salarelor restante.*

* *La Cooperativa Învățătorilor din Aiud se primește de ucenic un băiat cu 2—3 clase liceale. Informații detaliate se pot primi dela direcțiunea cooperativei.*

* *Ministerul instrucțiunii aduce la cunoștința celor interesați că examenul învățătorilor minoritari dela școlile de stat pentru limba română, istoria românilor, geografia României și instrucțiunea civilă, se va ține cu începere dela 27 August la inspectoratele regionale de care depind.*

* Școala normală conducătoare „Domnița Florica” din Brașov are pentru anul școlar 1925/1926, în clasa V-a, 23 burse și 8 solve disponibile pentru ocuparea cărora se va ține examen la 15 Septembrie crt. din următoarele obiecte: română, matematică, istorie geografie, și științe, desen artistic și muzică vocală. Se primesc numai absolvenți a patru clase secundare sau similare. Cererile de înscriere, timbrate legal și însoțite de actele: de naștere și botez, de vaccinare de naționalitate de bună purtare certificat de școală și de pauperitate, se vor adrese, dele 15 August — 10 Septembrie direcțiunii școlăii.

Asigurarea Românească și Țărănească

SOCIETATE ANONIMĂ ROMÂNĂ DE ASIGURĂRI GENERALE.
Capital social 24.000.000 lei. Reași gurători 10 Miliarde
lei capital.

București, str. Luterană 4.

Reprezentanță pentru Județul Alba de jo
BANCA POPULARĂ „AIUDEANA“ AIUD.

Este pāvaza pentru apārarea tuturor contra
incendiului (focului), grindinei, mortalității vitelor, acci-
dentelor (întāmplāri nenorocite). A igrură viața și Trans-
portul pe apă și uscaf. Asigură tot felul de mașini
și automobile.

De asemeni Asigurarea Românească a creiat și
introduș în țară.

1) Asigurările Populare prin cari cu o plată lunară
de 25, 50, 100 lei ori cine poate asigura un capital
pentru construirea unei case, înzestrarea unui copil,
exercitarea unui negoș asigurarea bătrāneței etc.

Acordă asigurașilor împrumuturi în condiții les-
nicioase pentru construcții de casă.

Sfātuim pe toată lumea să se asigure la
ASIGURAREA ROMĀNEASCĂ ȘI ȚĀRĀNEASCĂ !

Căutām agenși achizitori pentru comunele rurale,
asigurām un câștig lunar 3000—5000 lei fără a-și
pārāși ocupașile.

Reprezentanța

**Asigurarea Românească și Țărănească
Banca Populară „Aiudeana“ Aiud.**